

PATVIRTINTA
Klaipėdos rajono savivaldybės tarybos
2025 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. T11-36

KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2024 M. ATASKAITA

Parengė:

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos specialistė
Monika Steponkienė

Turinys

ĮVADAS.....	1
I SKYRIUS. KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINIAI, SOCIOEKONOMINIAI, MIRTINGUMO IR LIGOTUMO POKYČIAI	2
1.1. Gyventojų demografinė padėtis	2
1.2. Gyventojų socioekonominiai veiksniai	4
1.3. Gyventojų mirtingumo rodikliai.....	4
1.4. Gyventojų ligotumo rodikliai	6
II SKYRIUS. BENDROJI DALIS	8
2.1. Savivaldybės gyventojų sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis	9
III SKYRIUS. SPECIALIOJI DALIS.....	13
3.1. Savivaldybės prioritetinių problemų analizė	13
3.2. Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 18 + m. 1000 gyventojų	13
3.3. 2 metų vaikų skiepijimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė, proc.) apimtys	16
3.4. 7–17 m. vaikų, neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.).....	18
IV SKYRIUS. SAVIVALDYBĖS MOKINIŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI.....	20
APIBENDRINANČIOS IŠVADOS	22
REKOMENDACIJOS	23

IVADAS

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje. Visuomenės sveikatos stebėseną Klaipėdos rajono savivaldybėje vykdoma remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pagal įsakymo 8.2 punktą, savivaldybių visuomenės sveikatos biurai kasmet rengia savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos projektą. Ataskaitoje pateikiami rodikliai atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos (toliau – Strategija), patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio d. 26 sprendimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014 –2025 m. strategijos patvirtinimo“, numatyti tikslai ir uždaviniai.

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2024 m. ataskaitos tikslas yra pateikti pagrindinius Klaipėdos rajono gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetines kryptis Klaipėdos rajono plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms. Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitoje pateikti 2024 m. nuolatinių gyventojų skaičiai, 2023 m. demografinę būklę ir 2023 m. visuomenės sveikatos būklę atspindintys rodikliai savivaldybėje.

Analizuojant rodiklius ir jų tendencijas, svarbu atkreipti dėmesį į 2020 m. prasidėjusią valstybės lygio ekstremalią situaciją visoje šalyje dėl koronaviruso ligos (toliau – COVID-19 ligos) plitimo grėsmės.

Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

1. Valstybės duomenų agentūros rodiklių duomenų baze;
2. Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registru;
3. Visuomenės sveikatos stebėsenos informacine sistema;
4. Traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėsenos informacine sistema (IS).

I SKYRIUS

KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS GYVENTOJŲ DEMOGRAFINIAI, SOCIOEKONOMINIAI, MIRTINGUMO IR LIGOTUMO POKYČIAI

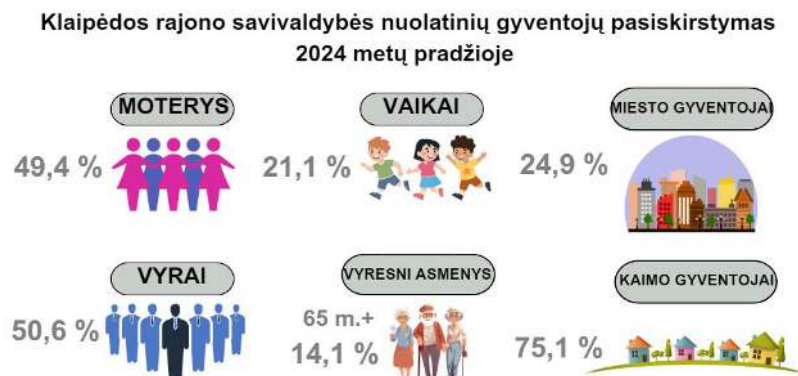
1.1. Gyventojų demografinė padėtis

2024 metų pradžioje Klaipėdos rajono savivaldybėje gyvenamąją vietą buvo deklaravę 67 259 gyventojai. Palyginti su 2023 m. pradžios duomenimis, 2024 m. pradžioje gyventojų skaičius padidėjo 3 269 asmenimis. Analizuojant gyventojų skaičiaus pokytį per vienerius metus pagal lytį ir gyvenamąją vietą, moterų skaičius padidėjo 766 asmenimis, o vyrų – 2503, kaimo gyventojų skaičius padidėjo 3483 asmenimis, o miesto gyventojų sumažėjo – 214. Analizuojant gyventojų skaičiaus pokytį per vienerius metus pagal amžiaus grupes, gyventojų skaičius visose amžiaus grupėse padidėjo.

Klaipėdos rajono savivaldybės nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje pagal lytį, gyvenamąją vietą, amžiaus grupes

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pagal lytį											
Moterys	26734	27041	27293	27701	28083	28904	29442	29388	30426	32432	33198
Vyrai	25376	25790	26166	26934	28048	29535	30682	27576	28993	31558	34061
Pagal gyvenamąją vietą											
Miestas	16294	16284	16109	15658	15128	15704	15624	16310	16305	16945	16731
Kaimas	35816	36547	37350	38977	41003	42735	44500	40654	43114	47045	50528
Pagal amžiaus grupes											
0–17 m.	10917	10948	10965	11092	11230	11558	11801	11951	12587	13925	14206
14–29 m.	10890	10948	10772	10722	10609	10862	10998	10287	10450	10959	11391
18–64 m.	33396	33920	34349	35218	36360	38073	39295	36696	38303	41048	43568
65 m. +	7797	7963	8145	8325	8541	8808	9028	8317	8529	9017	9485
Iš viso	52 110	52831	53459	54635	56131	58439	60124	56964	59419	63990	67259

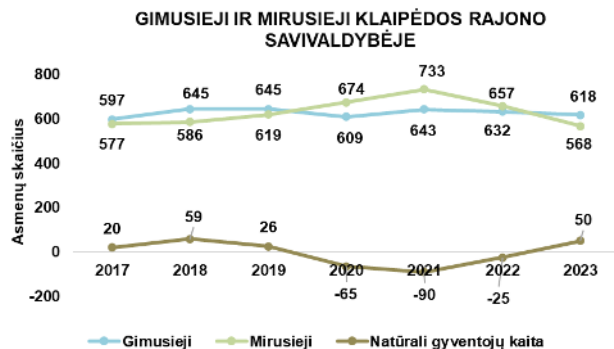
Klaipėdos rajono savivaldybėje gyvenančių vyrų ir moterų pasiskirstymas yra panašus: 2024 m. pradžioje moterys sudarė 49,4 proc. visų gyventojų, o vyrai – 50,6 proc. **Kaimo gyventojai sudaro tris ketvirtadalius visų Klaipėdos rajono gyventojų:** 2024 m. kaimo gyventojai sudarė 75,1 proc. visų gyventojų, o miesto gyventojai – 24,9 proc. **Klaipėdos rajono savivaldybėje vaikai sudaro didesnę gyventojų dalį negu 65 m. ir vyresnio amžiaus gyventojai:** 2024 m. pradžioje vaikai sudarė 21,1 proc. visų gyventojų, o 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys – 14,1 proc.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

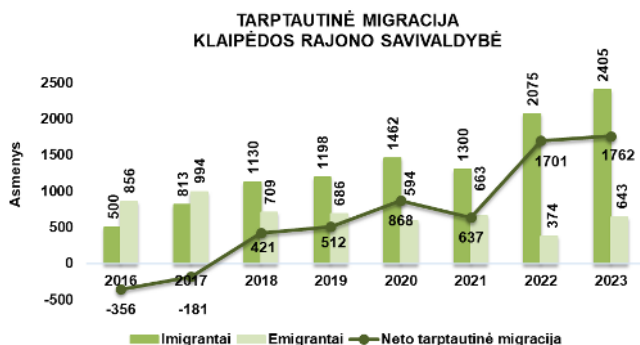
2023 m. Klaipėdos rajone stebima teigiama natūrali gyventojų kaita: gimė 618 asmenų, o mirė 568 asmenys.

Nuo 2020 m. iki 2022 m. Klaipėdos rajono savivaldybėje buvo stebima neigiami natūrali gyventojų kaita, nes 2020 m. prasidėjo COVID-19 ligos pandemija, kuomet išaugo mirčių skaičius nuo šios ligos. Palyginti su 2021 m., 2023 m. gimusiųjų sumažėjo 25 asmenimis, o mirusiųjų – 165 asmenimis.

2023 m., lyginant su 2021 m., imigrantų padaugėjo 1105 asmenimis. 2023 m., lyginant su 2022 m., emigrantų padaugėjo 269 asmenimis. 2023 m., lyginant su 2022 m., atvykstančiųjų gyventi į Klaipėdos rajoną iš kitų savivaldybių sumažėjo 1128 asmenimis. 2023 m., lyginant su 2021 m., o išvykstančiųjų gyventi į kitas savivaldybes padaugėjo 643 asmenimis.

2023 m. teigiama neto tarptautinė migracija: 2405 asmenys imigravo, o emigravo 643.

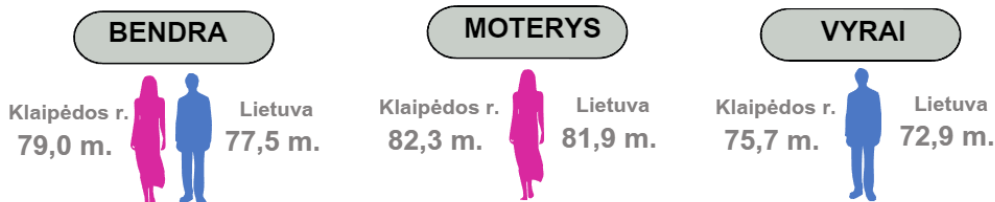
2023 m. teigiama neto vidaus migracija: 4045 asmenys atvyko, o išvyko 2590.

Klaipėdos rajono savivaldybė pagal vidutinę tikėtiną gyvenimo trukmę patenka į Lietuvos vidurkį.

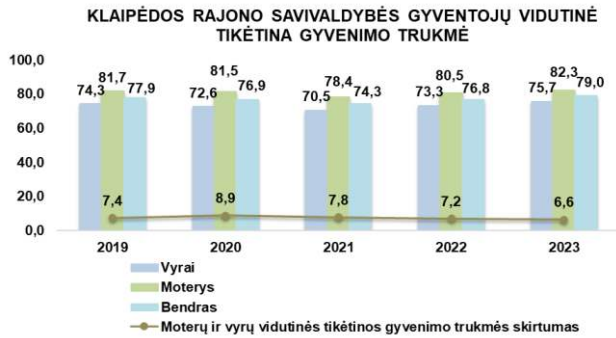
2023 m. Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė siekė 79,0 metus, Lietuvos – 77,5 metai.

Gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2023 metais

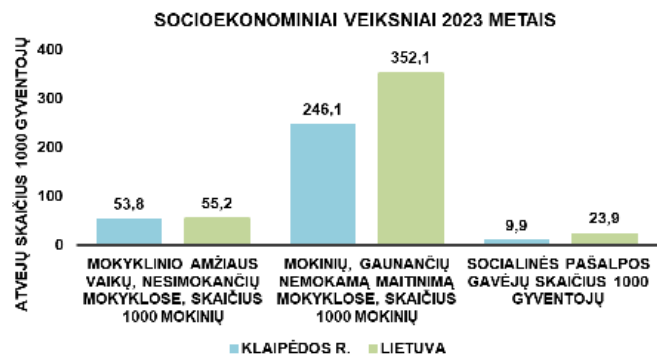
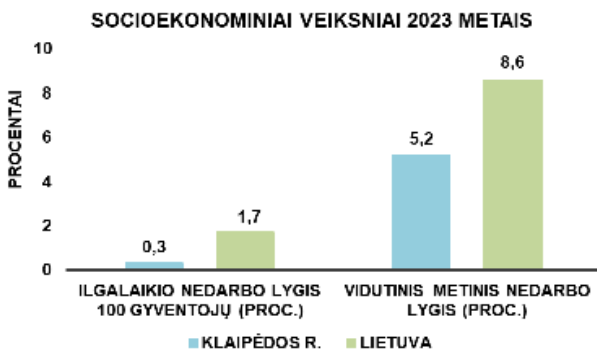
2023 m., lyginant su 2021 m., Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė pailgėjo nuo 74,3 iki 79,0 metų, Lietuvos – nuo 74,2 iki 77,5 metų. 2023 m., lyginant su 2021 m., Klaipėdos rajono savivaldybės moterų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė pailgėjo nuo 78,4 iki 82,3 metų, Lietuvos – nuo 78,8 iki 81,9 metų. 2023 m., lyginant su 2021 m., Klaipėdos rajono vyrų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė pailgėjo nuo 70,5 iki 75,7 metų, Lietuvos – nuo 69,4 iki 72,9 metų.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

1.2. Gyventojų socioekonominiai veiksniai

Pagal žemiau pateiktus socioekonominius rodiklius Klaipėdos rajono savivaldybė yra geresnėje situacijoje nei Lietuvos vidurkis, išskyrus pagal vidutinį metinį nedarbo lygį, Klaipėdos rajono savivaldybė atitinka Lietuvos vidurkį. Klaipėdos rajono savivaldybės rodiklių: ilgalaikio nedarbo lygis 100 gyventojų (proc.), mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1000 mokinių, socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyventojų, tendencija pastariesiems penkeriems metams yra mažėjanti. Vidutinio metinio nedarbo lygio (proc.) rodiklio tendencija pastariesiems penkeriems metams yra nekintanti.

1.3. Gyventojų mirtingumo rodikliai

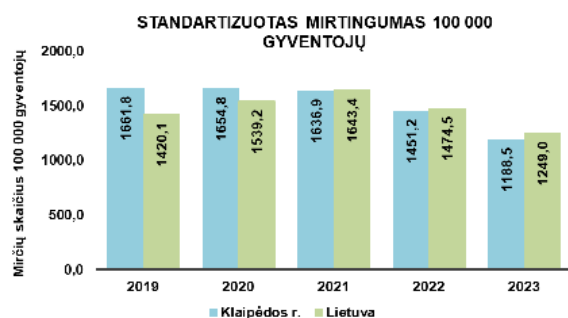
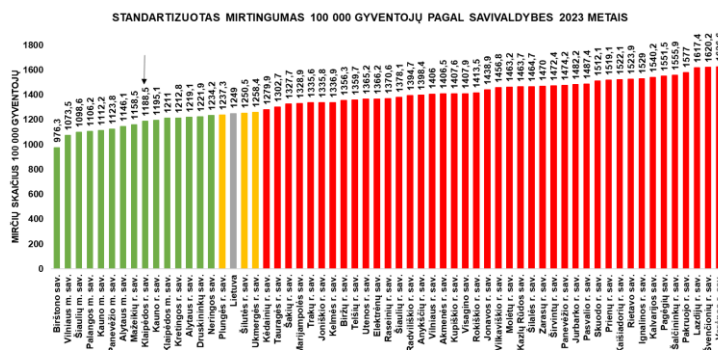
Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas yra mažesnis nei Lietuvos gyventojų.

Klaipėdos rajono savivaldybė pagal standartizuotą mirtingumą 100 000 gyventojų patenka į 52 vietą tarp 60 savivaldybių, didžiausias mirtingumas – Varėnos rajono savivaldybėje, mažiausias mirtingumas – Birštono savivaldybėje.

Rodiklio tendencija – **ties Klaipėdos rajono, tiek Lietuvos gyventojų standartizuotas mirtingumas mažėja.**

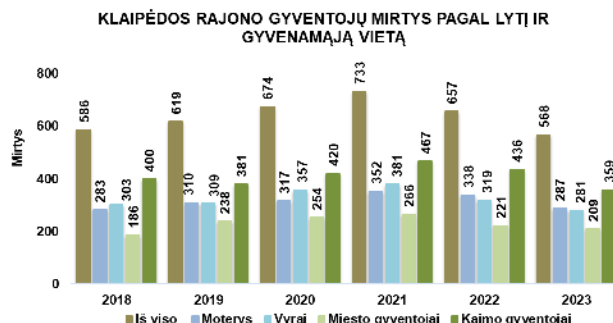
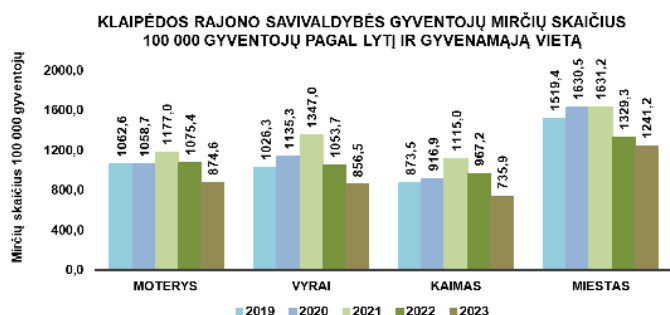
2023 m. užregistruotos 568 Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų mirtys. Palyginti su 2021 m., nustatyta 165 mirtimis mažiau.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro skaičiavimai.

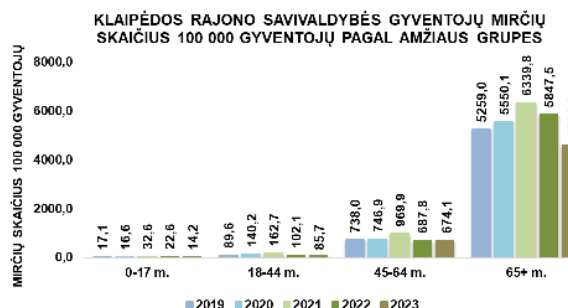
Tiek Klaipėdos rajono savivaldybės moterų, tiek vyrų standartizuoto mirtingumo rodiklio tendencija yra mažėjanti. 2023 m. Klaipėdos rajono savivaldybės moterų standartizuotas mirtingumo 100 000 gyventojų rodiklis yra prastesnis nei Lietuvos, tačiau vyrų – geresnis. Nuo 2022 m. Klaipėdos rajono savivaldybės moterų mirtingumas didesnis nei vyrų, nors moterų ir vyrų struktūra panaši. 2023 m. užregistruotos 287 moterų ir 281 vyrų mirtis. 2023 m., lyginant su 2021 m., moterų mirčių nustatyta 65 mažiau, o vyrų – 100 mirčių mažiau.

Klaipėdos rajono savivaldybės tiek miesto, tiek kaimo gyventojų standartizuoto mirtingumo rodiklio tendencija yra mažėjanti. 2023 m. Klaipėdos rajono savivaldybės miesto standartizuotas mirtingumo 100 000 gyventojų rodiklis yra prastesnis nei Lietuvos, tačiau kaimo gyventojų – geresnis. Klaipėdos rajono savivaldybės miesto gyventojų mirtingumas yra didesnis negu kaimo gyventojų, nors kaimo gyventojai sudaro didesnę gyventojų dalį nei miesto gyventojai. 2023 m. užregistruotos 209 miesto ir 359 kaimo gyventojų mirtys. 2023 m., lyginant su 2021 m., miesto gyventojų mirčių nustatyta 57 mažiau, kaimo gyventojų – 108 mirtimis mažiau.

2023 m. užregistruotos 2 Klaipėdos rajono savivaldybės vaikų mirtys, 18–44 m. amžiaus asmenų grupėje – 21 mirtis, 45–64 m. amžiaus grupėje – 120 mirčių, 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje – 425 mirtys.

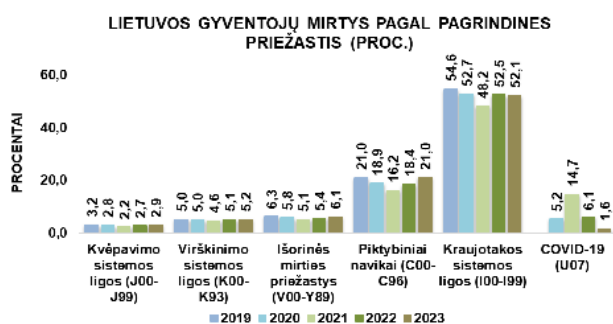
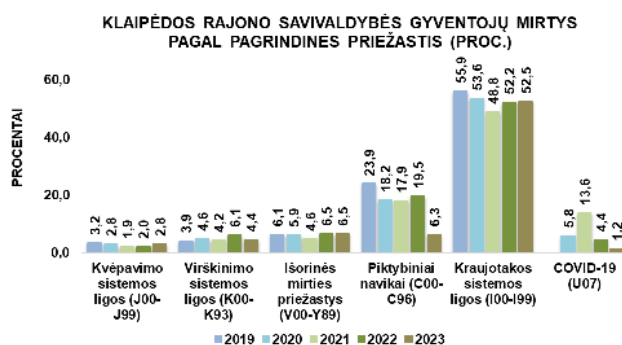
Analizuojant mirtingumą pagal amžiaus grupes, **daugiausia miršta vyresnio amžiaus asmenys t. y. 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys.** Vaikų amžiaus grupėje rodiklio tendencija yra nekintanti, kitose amžiaus grupėse – mažėjanti. Pagal analizuojamas amžiaus grupes, Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų mirtingumas yra mažesnis nei Lietuvos gyventojų.

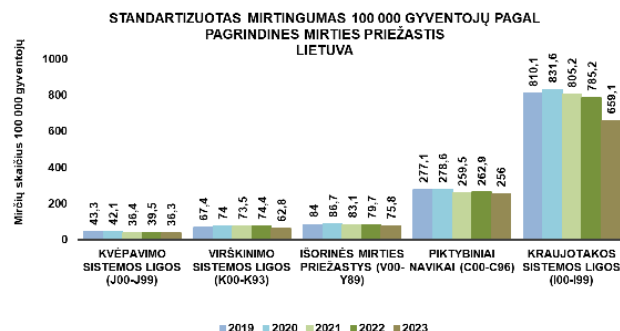
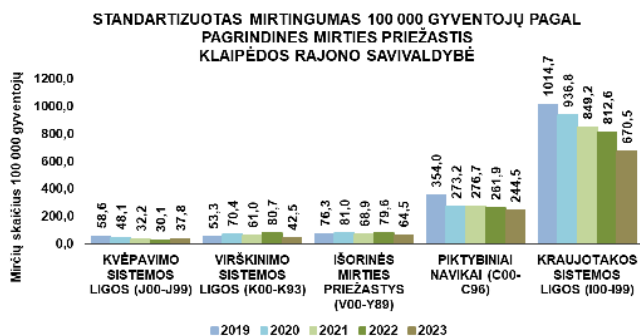
Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų, kaip ir Lietuvos gyventojų, pagrindinių mirčių struktūroje 1-oje vietoje yra kraujotakos sistemos ligos.

2023 m. ženkliai sumažėjo Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų mirčių nuo piktybinių navikų skaičius ir pasiekė mirčių nuo išorinių priežasčių procentą, todėl 2-oji ir 3-ioji vieta tenka mirtims nuo piktybinių navikų, nuo išorinių mirties priežasčių (2023 m. mirtys nuo piktybinių navikų 6,3 proc., mirtys nuo išorinių priežasčių – 6,5 proc.). Lietuvoje 2-oje vietoje mirčių struktūroje yra mirtys nuo piktybinių navikų, 3-oje vietoje – mirtys nuo išorinių priežasčių. Tiek Klaipėdos rajono savivaldybės, tiek Lietuvos gyventojų mirčių skaičius nuo COVID-19 ligos sumažėjo (2023 m. Klaipėdos r. sav. – 1,2 proc., Lietuvoje – 1,6 proc.).

Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas nuo virškinimo sistemos ligų, piktybinių navikų ir išorinių mirties priežasčių yra mažesnis negu Lietuvos vidurkis. Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų yra didesnis nei Lietuvos vidurkis. Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų atitinka Lietuvos vidurkį.

1.4. Gyventojų ligotumo rodikliai

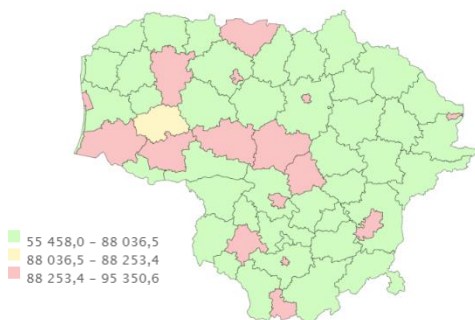
Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas ligotumas 1 000-iui gyventojų yra žemesnis negu Lietuvos vidurkis.

Tiek Klaipėdos rajono savivaldybės, tiek Lietuvos gyventojų standartizuoto ligotumo rodiklio tendencija yra nekintanti.

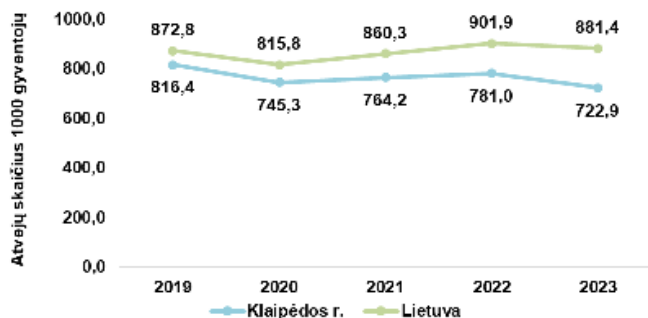
Didžiausias standartizuoto ligotumo rodiklis yra Panevėžio miesto savivaldybės, o mažiausias – Neringos savivaldybės.

Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

STANDARTIZUOTAS LIGOTUMAS 100 000 GYVENTOJŲ (A00-T98, U04-Y98) PAGAL SAVIVALDYBES 2023 METAIS

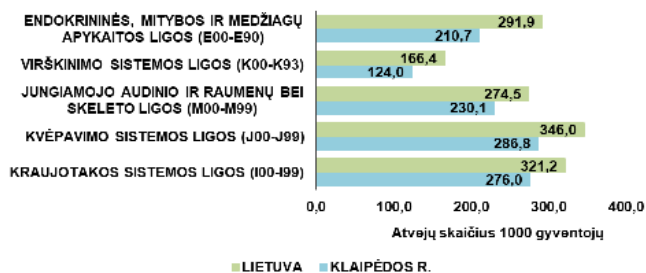
STANDARTIZUOTAS LIGOTUMAS 1000 GYVENTOJŲ (A00-T98, U04-Y98)

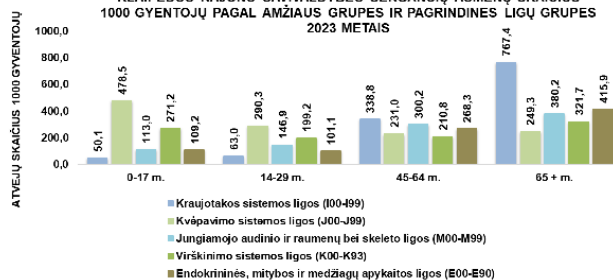
Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas ligotumas pagal labiausiai paplitusias ligų grupes yra mažesnis negu Lietuvos vidurkis. Daugiausia gyventojai serga kraujotakos ir kvėpavimo sistemos ligomis. 2023 m., palyginti su 2022 m., ženkliai sumažėjo ligotumas COVID-19 liga – nuo 206,8 atvejų iki 37,2 atvejų 1 000-iai gyventojų.

Vaikų amžiaus grupėje daugiausia sergama kvėpavimo sistemos ligomis, o vyresnio amžiaus (65 m. ir vyresnių) asmenų grupėje daugiausia sergama kraujotakos sistemos ligomis.

STANDARTIZUOTAS LIGOTUMAS 1000 GYVENTOJŲ PAGAL PAGRINDINES LIGŲ GRUPES 2023 METAIS

KLAIPĖDOS RAJONO SAVIVALDYBĖS SERGANČIŲ ASMENŲ SKAIČIUS 1000 GYVENTOJŲ PAGAL AMŽIAUS GRUPES IR PAGRINDINES LIGŲ GRUPES 2023 METAIS

II SKYRIUS BENDROJI DALIS

2.1. Savivaldybės gyventojų sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Strategijoje iškeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai parengtas baigtinis pagrindinių rodiklių sąrašas, apibūdinantis strategijos siekinius. Rodikliai pateikti **2023 metų Klaipėdos r. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilyje**.

2023 metų Klaipėdos r. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilio lentelės stulpelių pavadinimų paaiškinimai:

savivaldybės reikšmės:

- 1) tendencija – skaičiuojama pastariesiems penkeriems metams nuo analizuojamų metų;
➔ Nekinta ⬆ Didėja ⬇ Mažėja
- 2) rodiklis – savivaldybės rodiklio reikšmė 2023 m.
 - 12 rodiklių reikšmių, kai stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, žymimos **žalia spalva**;
 - 12 rodiklių reikšmių, kai stebimas rodiklis rodo blogiausią situaciją, žymimos **raudona spalva**;
 - likusios rodiklių reikšmės vertinamos kaip atitinkančios Lietuvos vidurkį, jos žymimos **geltona spalva**;
 Geriau Blogiau Panašiai
- 3) kiekis – savivaldybės atvejų skaičius;
- 4) 3 metų vidurkis – savivaldybės 3 metų rodiklio reikšmės vidurkis;
- 5) santykis – savivaldybės 2023 m. rodiklio reikšmės santykis su Lietuvos 2023 m. rodiklio vidurkio reikšme;

Lietuvos reikšmės:

- 1) rodiklis – Lietuvos rodiklio reikšmė 2023 m.
- 2) blogiausia – blogiausia savivaldybės rodiklio reikšmė Lietuvoje;
- 3) sritis – savivaldybės 2023 m. rodiklio reikšmė lyginama su Lietuvos 2023 m. rodiklio reikšmės pasikliautinuojamu intervalu:
 - jei savivaldybės reikšmė patenka į Lietuvos pasikliautinių intervalų ribą, spalvinama **geltonai**;
 - jei savivaldybės reikšmė yra geresnė už Lietuvos pasikliautinių intervalų ribą, spalvinama **žalia spalva**;
 - jei savivaldybės reikšmė yra blogesnė už Lietuvos pasikliautinių intervalų ribą, spalvinama **raudona spalva**;
- 4) geriausia – geriausia savivaldybės rodiklio reikšmė Lietuvoje.

Sutrumpinimų paaiškinimai:

SMR – standartizuotas mirtingumas

Pastabos:

1. Rodiklis „socialinės rizikos šeimų skaičius 1 000 gyventojų“ ataskaitoje nebeteikiamas, nes nuo 2018 m. liepos 1 d. buvo panaikinta Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaita ir šios apskaitos tvarka.
2. Metų eigoje, nuo 2023 m. balandžio 22 d., pasikeitė širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos ir ankstyvosios diagnostikos programos tikslinė amžiaus grupė, todėl 2023 m. pateikti du paskaičiuoti rodikliai pagal dvi skirtingas amžiaus grupes.

2023 METŲ KLAIPĖDOS R. SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis	Rodiklis	Blogiausia	Sritis	Geriausia
Strateginis tikslas									
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	➔	79,0	79	76,7	1,02	77,5	71,1		80,5
Išvengiamas mirtingumas pagal jungtinį EBPO ir Eurostato sąrašą (proc.)	➔	73,0	178	66,7	0,95	76,7	86,9		69,4
1 tikslas – sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį:									
1.1. sumažinti skurdo lygį ir nedarbą:									
Savižudybių skaičius (X60-X84) 100 000 gyventojų	➔	15,2	10	17,8	0,78	19,6	74,0		0
SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyventojų	➔	16,2	10	18,9	0,86	18,8	71,2		0
Bandymų žudytis skaičius (X60-X64, X66-X84) 100 000 gyventojų	➔	25,9	17	25,9	0,58	44,4	89,8		9,9
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksleivių	⬇	53,8	384	58,3	0,97	55,2	192,6		30,1
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos (proc.)	⬇	0,3	139	0,8	0,18	1,7	4,1		0,3
Gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyventojų	⬆	49,8	3267	54,4	4,98	10,0	-25,4		55,5
1.2. sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu.									
Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyventojų	⬇	56,4	37	61,4	0,72	78,7	200,3		50,1
SMR nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	⬇	64,5	37	71,0	0,85	75,8	172,2		47,9
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1000 moksleivių	⬆	246,1	2252	242,2	0,70	352,1	630,3		199,7
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1000 gyventojų	⬇	9,9	649	10,2	0,41	23,9	79,7		4,2
Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 10 000 gyventojų	⬇	18,3	12	18,9	0,85	21,6	84,4		0
Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 10 000 gyventojų	⬇	18,3	12	19,9	0,74	24,6	98,5		0
2 tikslas – sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką:									
2.1. kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą:									
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, skaičius 10 000 gyventojų	➔	1,0	4	1,2	1,11	0,9	2,9		0

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis	Rodiklis	Blogiausia	Sritis	Geriausia
Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje skaičius 10 000 gyventojų	↓	122,1	113	130,4	0,91	134,5	200,6		77,8
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyventojų	↑	47,6	198	56,6	0,72	65,7	116,7		46,6
Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyventojų	↓	33,2	218	30,0	0,93	35,7	92,1		0
2.2. kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį;									
Mirtingumas nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyventojų	↓	0	0	1,6	0	2,8	28,7		0
SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyventojų	↓	0	0	1,7	0	2,7	31,4		0
Mirtingumas nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų	↑	9,1	6	14,0	0,62	14,6	46,0		0
SMR nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyventojų	↑	15,6	6	19,8	1,10	14,2	35,2		0
2.3. mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių;									
Mirtingumas transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyventojų	↓	6,1	4	4,9	0,98	6,2	34,6		0
SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyventojų	↓	6,1	4	5,6	0,98	6,2	28,5		0
Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų	↓	3,0	2	1,6	2,73	1,1	13,0		0
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų	↓	2,7	2	1,4	2,45	1,1	10,3		0
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) skaičius 10 000 gyventojų	↓	3,7	24	4,4	0,69	5,4	9,9		0
2.4. mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą.									
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	↓	586,1	586	655,6	0,73	797,8	32935,2		20,0
Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams 2023 m.: Klaipėdos r. – 50 proc. (2022 m. – 49,8 proc.).									
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams 2023 m.: Klaipėdos r. – 46 proc. (2022 m. – 45,9 proc.).									
3 tikslas – formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą:									
3.1. sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą;									
Mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↑	1,5	1	1,6	0,43	3,5	14,3		0
SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↑	1,4	1	1,6	0,40	3,5	17,2		0

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis	Rodiklis	Blogiausia	Sritis	Geriausia
Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↓	10,7	7	7,5	0,49	21,8	78,5		0
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų	↓	10,6	7	7,8	0,52	20,5	70,3		0
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyventojų	↑	61,0	40	39,9	0,74	82,5	417,9		0
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 tabako licencijai	↑	285,3	230 licencijų	274,0	1,43	199,6	66,3		384,2
Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai	→	219,5	299 licencijų	221,1	1,35	162,8	34,5		325,6
3.2. skatinti sveikos mitybos įpročius.									
Kūdikių, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	–	43,0	98	37,0	1,17	36,8	11,1	<i>Savivaldybės rodiklio 2020–2023 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.</i>	100
4 tikslas – užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius:									
4.1. užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais;									
Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyventojų	↓	20,9	1361	18,3	1,00	20,9	43,8		9,9
Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 18+ m. 1 000 gyventojų	↓	2,1	108	1,9	1,11	1,9	3,7		0,8
4.2. plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą;									
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	–	2,8	135	3,2	1,65	1,7	1,2	<i>Savivaldybės rodiklio 2020–2023 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.</i>	7,7
Šeimos gydytojų skaičius 10 000 gyventojų	–	3,2	21	3,4	0,47	7,5	1,5	<i>Savivaldybės rodiklio 2020–2023 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.</i>	11,4
Apsilankymų pas gydytojus skaičius 1 gyvytojui	↓	6,7	438180	7,0	0,74	9,1	5,5		11,0
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi) 10 000 gyventojų	↓	1,5	1	2,7	0,38	4,0	28,7		0
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyventojų	↓	1,5	1	1,6	0,58	2,6	24,4		0
Sergamumas ŽIV ir lytiškai plintančiomis ligomis (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyventojų	↓	0,3	2	0,2	0,14	2,2	4,2		0
4.3. pagerinti motinos ir vaiko sveikatą;									
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	↑	1,6	1	4,2	0,57	2,8	40,0		0
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys (proc.)	↓	83,2	377	86,8	0,96	86,7	50,0		100,0

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	3 metų vidurkis	Santykis	Rodiklis	Blogiausia	Sritis	Geriausia
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielito, <i>Haemophilus influenzae B</i> skiepijimo apimtys (3 dozės) (proc.)	➔	90,0	369	89,5	1,00	89,9	72,0		100,0
Vaikų (6–14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje (proc.)	⬇	3,9	253	4,4	0,34	11,6	2,5		43,2
Vaikų (7–17 m.), neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	⬆	20,7	1102	21,3	0,87	23,8	4,8		33,5
Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 1000 15–17 m. moterų	➔	0	0	1,1	0	1,4	14,6		0
4.4. stiprinti lėtinų neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę.									
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyventojų	⬇	454,1	298	538,5	0,68	670,8	1235,6		383,1
SMR nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyventojų	⬇	670,5	298	777,4	1,02	659,1	953,5		453,1
Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų	⬇	195,0	128	208,6	0,72	271,1	450,4		195,0
SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyventojų	⬇	244,5	128	261,1	0,96	256,0	394,1		210,6
Mirtingumas nuo cerebravaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyventojų	⬇	83,8	55	95,4	0,54	154,0	497,3		24,4
SMR nuo cerebravaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyventojų	⬇	123,5	55	134,1	0,82	150,5	432,0		15,8
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų	⬆	42,7	280	43,8	0,61	70,0	112,1		31,1
Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje (proc.)	⬆	45,6	3762	40,8	0,76	59,7	27,0		76,5
Tikslinės populiacijos dalis, 3 metų laikotarpiu dalyvavusi gimdos kaklelio programoje (proc.)	➔	41,3	6365	38,5	0,68	60,3	32,7		73,7
Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų laikotarpiu dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje (proc.)	➔	47,7	8734	45,1	0,84	56,5	33,8		67,7
Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi širdies ir kraujagyslių ligų prevencinėje programoje (vyrai nuo 40 iki 55 metų ir moterys nuo 50 iki 65 metų) (proc.)	➔	34,5	4842	38,5	0,81	42,8	19,5		58,8
Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi širdies ir kraujagyslių ligų prevencinėje programoje (vyrai ir moterys 40-60 m. imtinai) (proc.)	—	36,6	7048	—	0,80	45,6	18,0	Savivaldybės rodiklio 2023 m. duomenys neįtraukti į Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinę sistemą.	66,1

III SKYRIUS SPECIALIOJI DALIS

3.1. Savivaldybės prioritетinių problemų analizė

Remiantis 2023 metų Klaipėdos r. sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profiliu, buvo atrinkti 3 prioritетiniai rodikliai iš sąrašo:

1. išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 18 + m. 1000 gyventojų;
2. 2 m. vaikų skiepavimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė, proc.) apimtys;
3. 7–17 m. vaikų, neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.).

Prioritetinių problemų pasirinkimo motyvai (metodika):

1. rodiklių reikšmės yra raudonojoje zonoje (žr. 2023 metų Klaipėdos rajono savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilio *sritis* stulpelį);
2. savivaldybės rodiklio reikšmės santykis su Lietuva yra didžiausias;
3. atsižvelgta į rodiklio pokyčio krypties tendenciją ir absoliučių skaičių pokytį.

Į prioritетinių rodiklių sąrašą neįtraukti rodikliai, kurie buvo prioritетiniais Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2023 m. ataskaitoje, nes reikalingas laikas numatytų rekomendacijų įgyvendinimo poveikio vertinimui.

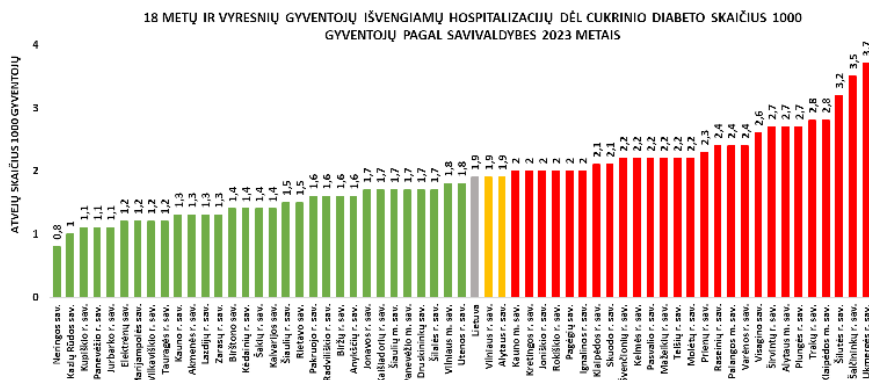
Kiti raudonos zonos rodikliai, kurie neįtraukti į prioritетinių rodiklių sąrašą, nors savivaldybės rodiklio santykis su Lietuva yra didelis:

1. pėsčiųjų mirtingumas / standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyventojų, nes 2023 m. siekia tik 2 atvejus per metus ir keli atvejai „iššaukia“ didesnę rodiklio reikšmę;
2. standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyventojų, nors savivaldybė yra prastesnėje situacijoje nei Lietuvos vidurkis, tačiau mirčių skaičius nuo kraujotakos sistemos ligų mažėja.

Sudarius Klaipėdos rajono probleminių visuomenės sveikatos rodiklių sąrašą, toliau atlikta detali analizė.

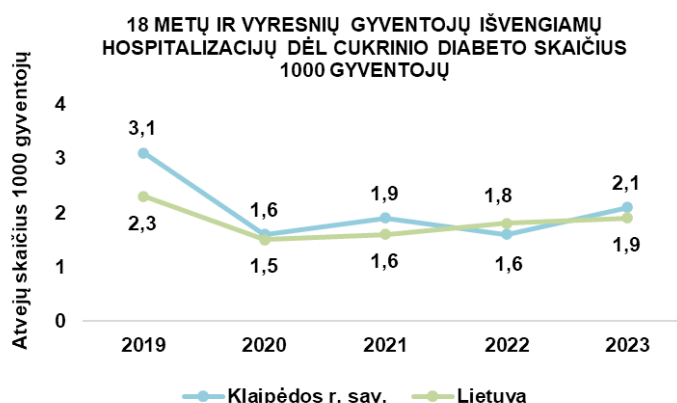
3.2. Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 18 + m. 1000 gyventojų

Klaipėdos rajono savivaldybė pagal 18 m. ir vyresnių gyventojų išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičių 1 000-iai gyventojų patenka į 21 vietą tarp 60 savivaldybių (2,1 atvejais 100 000 gyventojų) ir yra raudonojoje zonoje. Mažiausias 18 m. ir vyresnių gyventojų išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto 1 000-iai gyventojų rodiklis – Neringos savivaldybės, didžiausias rodiklis – Ukmergės rajono savivaldybės.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Palyginti su 2022 m., 2023 m. Klaipėdos rajono savivaldybės 18 m. ir vyresnių gyventojų išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto atvejų skaičius padidėjo nuo 1,6 iki 2,1 atvejo 1 000-iai gyventojų (nuo 78 iki 108 išvengiamų hospitalizacijų).

Palyginti su 2022 m., 2023 m. padaugėjo 18 m. ir vyresnių Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų išvengiamų hospitalizacijų skaičius tiek dėl I tipo cukrinio diabeto (nuo 16 iki 21 išvengiamos hospitalizacijos), tiek dėl II tipo cukrinio diabeto (nuo 62 iki 87 išvengiamų hospitalizacijų). 2023 m. Klaipėdos rajono savivaldybė tiek pagal 18–64 m., tiek pagal 65 ir vyresnių gyventojų išvengiamų hospitalizacijų dėl II tipo cukrinio diabeto atvejų skaičių 1 000-iai gyventojų atsilieka nuo Lietuvos vidurkio ir yra raudonojoje zonoje.

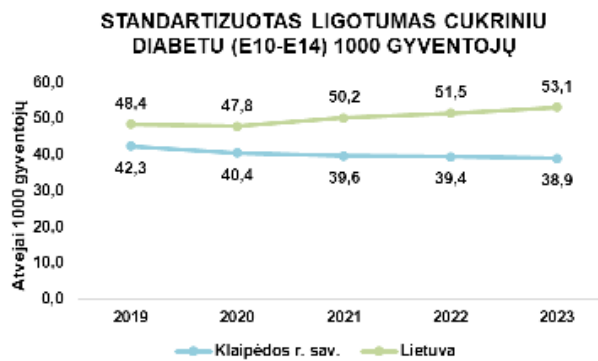
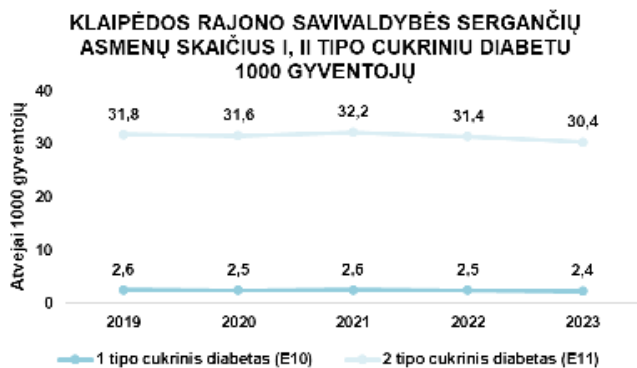
Klaipėdos rajono savivaldybės 18 m. ir vyresnių gyventojų išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto atvejų skaičius 1000 gyventojų ir išvengiamų hospitalizacijų kiekis

Rodiklis	Amžiaus grupė	2021 m.		2022 m.		2023 m.		Tendencija	Savivaldybės 2023 m. rodiklio palyginimas su Lietuvos vidurkiu
		Atvejai 1000 gyventojų	Kiekis	Atvejai 1000 gyventojų	Kiekis	Atvejai 1000 gyventojų	Kiekis		
Išvengiamos hospitalizacijos dėl cukrinio diabeto	18 + m.	1,9	89	1,6	78	2,1	108	↓	Blogiau
	18–64 m.	1,5	57	1,0	40	1,3	57	↓	Panašiai
	65 + m.	3,8	32	4,3	38	5,5	51	↓	Blogiau
Išvengiamos hospitalizacijos dėl 1 tipo cukrinio diabeto	18–64 m.	0,5	18	0,3	13	0,5	20	↓	Panašiai
	65 + m.	0,1	1	0,3	3	0,1	1	→	Geriau
Išvengiamos hospitalizacijos dėl 2 tipo cukrinio diabeto	18–64 m.	1,0	39	0,7	27	0,9	37	↓	Blogiau
	65 + m.	3,7	31	4,0	35	5,4	50	↓	Blogiau

Tendencija: → Nekinta ↑ Didėja ↓ Mažėja
 Geriau Blogiau Panašiai

Klaipėdos rajono savivaldybė pagal gyventojų standartizuotą ligotumą cukriniu diabetu 1000 gyventojų yra geresnėje situacijoje nei Lietuvos vidurkis. Tiek Klaipėdos rajono savivaldybės, tiek Lietuvos gyventojų standartizuoto ligotumo cukriniu diabetu 1000 gyventojų rodiklio tendencija yra nekintanti. Daugiausia sergama II tipo cukriniu diabetu. Klaipėdos rajono savivaldybė tiek pagal gyventojų ligotumą I tipo cukriniu diabetu, tiek pagal II tipą, 1000 gyventojų yra geresnėje situacijoje nei Lietuvos vidurkis. Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų ligotumo I ir II tipo cukriniu diabetu 1000 gyventojų rodiklių tendencija yra nekintanti.

Šaltinis: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

2023 m. 2114 Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų sirgo cukriniu diabetu, iš jų vaikų amžiaus grupėje – 21. Klaipėdos rajono savivaldybės moterų ligotumas cukriniu diabetu yra didesnis nei vyrų, nors vyrų ir moterų pasiskirstymas yra panašus. Tiek moterų, tiek vyrų ligotumas cukriniu diabetu 1000 gyventojų rodiklio tendencija yra nekintanti. Klaipėdos rajono savivaldybės miesto gyventojų ligotumas cukriniu diabetu yra didesnis nei kaimo gyventojų, nors kaimo gyventojai sudaro tris ketvirtadalius visų Klaipėdos rajono gyventojų. Miesto gyventojų ligotumas cukriniu diabetu 1000 gyventojų rodiklio tendencija yra didėjanti, o kaimo gyventojų – nekintanti. Analizuojant pagal amžiaus grupes, didžiausias ligotumas cukriniu diabetu yra 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenų grupėje.

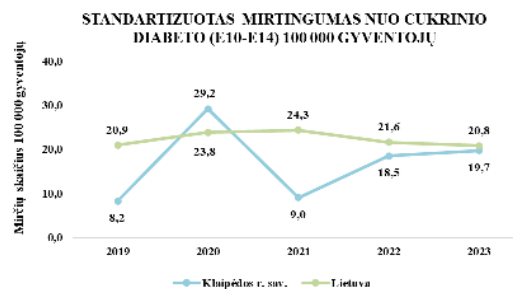
Klaipėdos rajono savivaldybės sergančių asmenų skaičius cukriniu diabetu (E10-E14) 1000 gyventojų pagal lytį, gyvenamąją vietą, amžiaus grupes

	2021 m.		2022 m.		2023 m.		Tendencija	Savivaldybės 2023 m. rodiklio palyginimas su Lietuvos vidurkiu
	Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų	Sergančių asmenų skaičius	Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų	Sergančių asmenų skaičius	Sergančių asmenų skaičius 1000 gyventojų	Sergančių asmenų skaičius		
Pagal lytį								
Moterys	36,3	1086	35,5	1117	34,5	1131	→	
Vyrai	31,9	901	30,9	935	30,0	983	→	
Pagal gyvenamąją vietą								
Miestas	44,8	730	45,5	757	46,8	788	↑	
Kaimas	29,5	1235	28,5	1277	26,8	1309	→	
Nenurodyta	–	22	–	18	–	17	–	–
Pagal amžiaus grupes								
0–17 m.	1,7	21	1,8	24	1,5	21	↓	
18–44 m.	5,3	110	5,2	118	5,0	123	↓	
45–64 m.	46,5	772	45,2	775	44,8	797	→	
65 + m.	128,7	1084	129,4	1135	126,8	1173	→	
Iš viso	34,2	1987	33,3	2052	32,2	2114	→	

Tendencija: → Nekinta ↑ Didėja ↓ Mažėja

■ Geriau ■ Blogiau ■ Panašiai

Klaipėdos rajono savivaldybė pagal gyventojų standartizuotą mirtingumą nuo cukrinio diabeto patenka į Lietuvos vidurkį. Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų standartizuoto mirtingumo nuo cukrinio diabeto 100 000 gyventojų rodiklio tendencija didėjanti, Lietuvos – nekintanti.

Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Privalomojo sveikatos draudimo fondo informacinė sistema (PSDF IS).

2023 m. registruota 10 Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų mirčių nuo cukrinio diabeto, 2022 m. – 9 mirtys, 2021 m. – 5 mirtys. Paskutinius dvejus metus daugiau vyrai nei moterys miršta nuo cukrinio diabeto. Analizuojant pagal amžiaus grupes, daugiau miršta 65 m. ir vyresnio amžiaus gyventojai nuo cukrinio diabeto. Vaikų ir nuo 18 iki 44 m. amžiaus asmenų grupėje mirčių nuo cukrinio diabeto nebuvo.

Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų mirčių skaičius nuo cukrinio diabeto (E10-E14) 100 000 gyventojų pagal lytį, gyvenamąją vietą, amžiaus grupes

	2021 m.		2022 m.		2023 m.		Tendencija	Savivaldybės 2023 m. rodiklio palyginimas su Lietuvos vidurkiu
	Mirčių skaičius 100 000 gyventojų	Mirčių skaičius	Mirčių skaičius 100 000 gyventojų	Mirčių skaičius	Mirčių skaičius 100 000 gyventojų	Mirčių skaičius		
Pagal lytį								
Moterys	10,0	3	9,6	3	12,2	4	↓	
Vyrai	7,1	2	19,8	6	18,3	6	↑	
Pagal gyvenamąją vietą								
Miestas	12,3	2	12,0	2	17,8	3	→	
Kaimas	7,2	3	15,5	7	14,4	7	↑	
Pagal amžiaus grupes								
0–17 m.	0,0	0	0,0	0	0,0	0	→	
18–44 m.	0,0	0	0,0	0	0,0	0	↓	
45–64 m.	18,1	3	5,8	1	11,2	2	↑	
65 + m.	23,7	2	91,2	8	86,5	8	↑	
Iš viso	8,6	5	14,6	9	15,2	10	↑	

Tendencija: → Nekinta ↑ Didėja ↓ Mažėja

Geriau Blogiau Panašiai

2023 m. Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro vykdytoje širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo programoje dalyvavo 197 asmenys, programą baigė 86 asmenys. 2023 m. Priekulės pirminės sveikatos priežiūros centras nukreipė 15 pacientų dalyvauti programoje.

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro vykdytos širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo prevencijos programos vykdymo apimtys

	2019	2020	2021	2022	2023
Suplanuotas asmenų skaičius metams	45	48	45	41	42
Dalyvavusių asmenų skaičius	33	83	114	114	197
Baigusią programą asmenų skaičius	20	49	46	42	86
Asmenų skaičius, kurie buvo nukreipti šeimos gydytojų, dalyvauti programoje	0	0	0	0	15 (Priekulės PSPC)

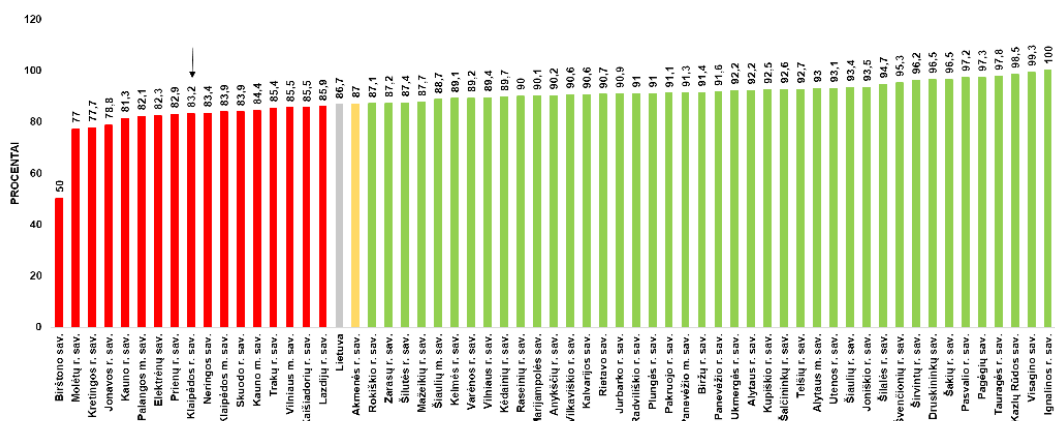
Pastaba: dalyvavusių asmenų skaičius – tai asmenys dalyvavę nors vienoje paskaitoje ar konsultacijoje.

3.3. 2 metų vaikų skiepijimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė, proc.) apimtys

Klaipėdos rajono savivaldybė pagal 2 metų vaikų skiepijimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės apimtį (proc.) patenka į 52 vietą tarp 60 savivaldybių (83,2 proc.) ir yra raudonojoje zonoje. Mažiausios 2 metų vaikų skiepijimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės apimtys – Birštono savivaldybėje, o didžiausias rodiklis – Ignalinos rajono savivaldybėje, kurioje skiepijimo procentas siekia net 100 procentų.

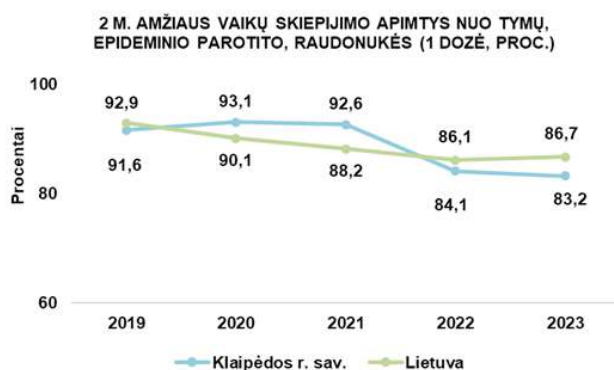
Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas.

2 METŲ AMŽIAUS VAIKŲ SKIEPIJIMO APIMTYS NUO TYMŲ, EPIDEMINIO PAROTITO, RAUDONUKĖS 2023 METAIS PAGAL SAVIVALDYBES (1 DOZĖ, PROC.)

2 metų vaikų skiepavimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės apimčių (proc.) rodiklio tendencija Klaipėdos rajono savivaldybėje yra mažėjanti, o Lietuvoje – nekintanti.

2 metų amžiaus vaikų skiepavimo apimčių nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės (proc.) rodiklis parodo, kiek Klaipėdos rajono savivaldybės 2 m. amžiaus vaikų yra paskiepyti šia vakcina, būtent tik Klaipėdos rajono savivaldybėje, pagal prisirašymą prie pirminių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros įstaigų.

2023 m. Klaipėdos rajono savivaldybėje buvo paskiepyti 377 vaikai, kurių amžius siekė 2 metus, iš visų 453 to amžiaus vaikų pagal prisirašymą prie Klaipėdos rajono savivaldybės pirminių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros įstaigų. 2023 m. pradžioje pagal deklaruotą gyvenamąją vietą Klaipėdos rajono savivaldybėje 2 metų vaikų skaičius siekė 744. 2023 m. 39,1 proc. vaikų buvo prirašyti prie kitų savivaldybių pirminių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir į skiepavimo statistiką neįtraukti.

2 m. vaikų, paskiepytų nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė), skaičius ir vaikų skiepimoje amžiaus grupėje skaičius Klaipėdos rajono savivaldybėje

	2019	2020	2021	2022	2023
Paskiepytų vaikų skaičius	358	404	427	380	377
Vaikų skiepimoje amžiaus grupėje skaičius pagal prisirašymą prie Klaipėdos r. sav. PAASPI	391	434	461	452	453
2 m. amžiaus vaikų skaičius metų pradžioje Klaipėdos rajono savivaldybėje pagal deklaruotą gyvenamąją vietą	542	558	657	708	744

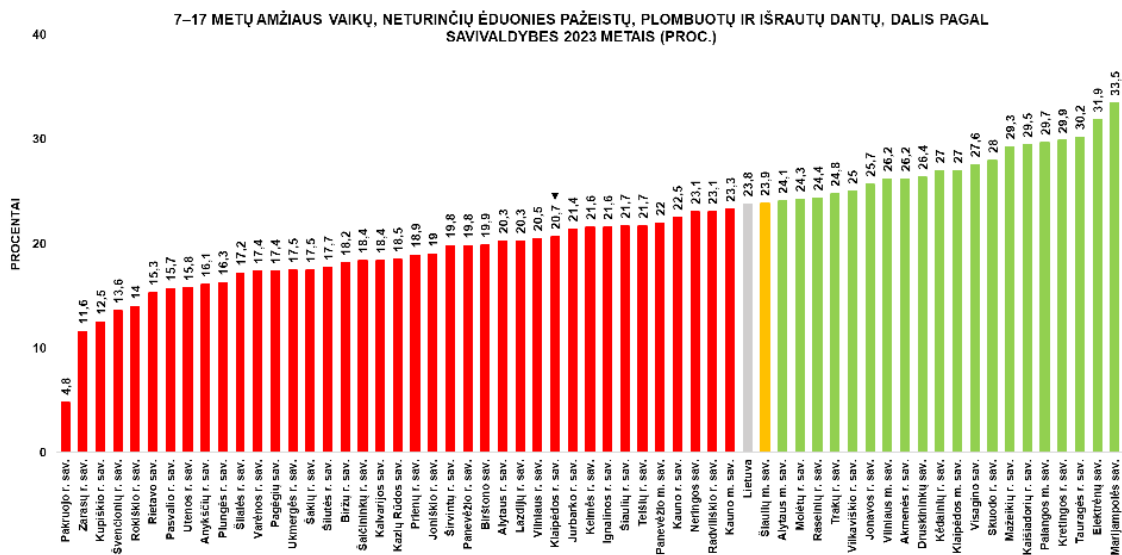
PAASPI – pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigos

Analizuojant 2019–2023 m. laikotarpį, nebuvo susirgusių asmenų tymais, epideminiu parotitu, raudonuke, išskyrus 2019 m. registruoti 4 susirgimai tymais (visi atvejai vaikų amžiaus grupėje, tai buvo kaime gyvenantys vaikai, iš jų 3 buvo hospitalizuoti, mirties atvejų nenustatyta).

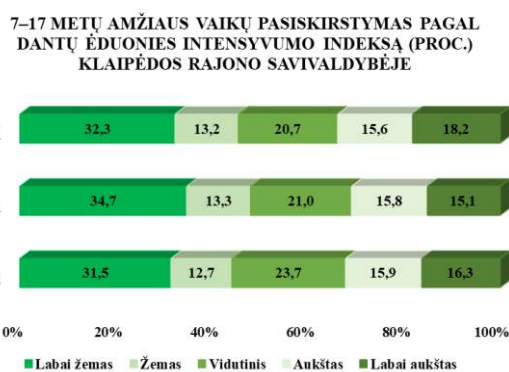
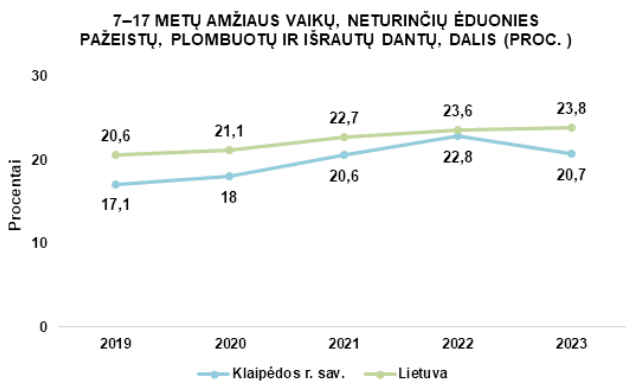
Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie SAM.

3.4. 7–17 m. vaikų, neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)

Klaipėdos rajono savivaldybė pagal 7–17 m. vaikų, neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, rodiklį patenka į 32 vietą tarp 60 savivaldybių (20,7 proc.) ir yra raudonojoje zonoje. Sveikiausius dantis vaikai turi Marijampolės savivaldybėje, o prasčiausia vaikų dantų būklė yra Pakruojo rajono savivaldybėje.

Tiek Klaipėdos rajono savivaldybėje, tiek Lietuvoje, 7–17 m. vaikų, neturinčių ęduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų (proc.) rodiklio tendencija yra didėjanti. Tačiau **2023 m., palyginti su 2022 m., Klaipėdos rajono savivaldybėje vaikų, turinčių sveikus dantis, sumažėjo nuo 22,8 proc. iki 20,7 proc.** 15,6 proc. 7–17 m. amžiaus vaikų turėjo aukštą dantų ęduonies intensyvumo indeksą Klaipėdos rajono savivaldybėje, labai aukštą – 18,2 proc. vaikų. Kuo dantų ęduonies intensyvumo indekso mažesnis, tuo dantų būklė geresnė.

Pastaba: kai dantų ęduonies intensyvumo indekso reikšmė mažesnė kaip 1,2 – ęduonies intensyvumas apibūdinamas kaip labai žemas; nuo 1,2 iki 2,6 – žemas, nuo 2,7 iki 4,4 – vidutinis; nuo 4,5 iki 6,5 – aukštas, o kai rodiklis didesnis nei 6,5 – labai aukštas. Kuo reikšmė mažesnė, tuo dantų būklė geresnė.

Išanalizavus 7–17 m. amžiaus vaikų dantų būklę, paaiškėjo, kad sveikiausius dantis turi 12–13 m. amžiaus vaikai Klaipėdos rajono savivaldybėje. Prasčiausia dantų būklė yra 8–9 metų amžiaus vaikų ir 16–17 metų amžiaus vaikų Klaipėdos rajono savivaldybėje.

Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Vaikų sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

Vaikai, neturintys éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, pagal amžių Klaipėdos rajono savivaldybėje

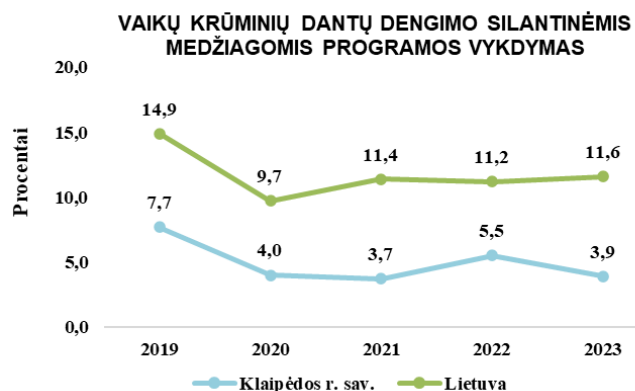
Amžius	2021-12-31		2022-12-31		2023-12-31	
	Proc.	Kiekis	Proc.	Kiekis	Proc.	Kiekis
7	21,5	108	25,0	135	22,1	141
8	15,2	77	20,7	108	15,3	88
9	13,6	63	16,6	88	15,7	88
10	22,4	105	19,0	90	18,5	103
11	25,6	116	26,1	121	24,8	125
12	28,9	137	29,3	142	27,6	136
13	25,6	103	27,0	134	26,3	137
14	22,0	83	24,9	101	23,0	118
15	17,2	58	22,0	78	20,5	79
16	15,2	48	18,7	63	14,9	52
17	11,2	17	16,8	33	15,1	35
Iš viso	20,6	915	22,8	1093	20,7	1102

48,7 proc. 7–17 m. amžiaus vaikų neturėjo sąkandžio patologijos Klaipėdos rajono savivaldybėje. Daugiausia 7 m. amžiaus vaikai neturėjo sąkandžio patologijos (59,1 proc.).

Vaikai, neturintys sąkandžio patologijos, pagal amžių Klaipėdos rajono savivaldybėje

Amžius	2021-12-31		2022-12-31		2023-12-31	
	Proc.	Kiekis	Proc.	Kiekis	Proc.	Kiekis
7	61,0	307	64,4	348	59,1	377
8	45,7	231	52,5	274	48,4	278
9	42,9	198	47,7	253	47,2	264
10	46,2	216	46,8	222	48,0	267
11	46,3	210	45,8	212	43,7	220
12	46,2	219	46,3	224	48,4	238
13	52,7	212	49,0	243	42,4	221
14	45,2	171	53,0	215	46,4	238
15	47,2	159	46,6	165	53,5	206
16	49,2	155	53,1	179	46,4	162
17	52,0	79	56,4	111	52,2	121
Iš viso	48,5	2157	50,9	2446	48,7	2592

2023 m. Klaipėdos rajono savivaldybės vaikų dalyvavimo krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje rodiklio reikšmė yra prastesnė nei Lietuvos vidurkis. Klaipėdos rajono savivaldybės vaikų dalyvavimo programoje rodiklio pokyčio tendencija yra mažėjanti.

Šaltiniai: Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema, Vaikų sveikatos stebėsenos informacinė sistema.

IV SKYRIUS

SAVIVALDYBĖS MOKINIŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymą Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“, nuo 2016 metų visoje šalyje kas ketverius metus pradėti vykdyti penktų, septintų ir devintų klasių mokinių gyvensenos stebėsenos tyrimai. Jie atliekami vadovaujantis Higienos instituto parengta gyvensenos tyrimų organizavimo ir vykdymo metodika. Tyrimus koordinuoja Higienos institutas, o anketinę apklausą Klaipėdos rajono savivaldybėje vykdo Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Apklaunami visi apklausos vykdymo dieną ugdymo įstaigoje esantys penktų, septintų ir devintų klasių mokiniai. Trečioji mokinių apklausa Klaipėdos rajono savivaldybėje atlikta 2024 m. kovo–balandžio mėnesiais.

2016 metais tyrime dalyvavo 949 mokiniai, 2020 metais – 1245 mokiniai, o 2024 metais – 1127 mokiniai. 2024 m. apklausoje dalyvavo: 52 proc. berniukų ir 48 proc. mergaičių, pagal klases – 40,1 proc. penktokų, 31,9 proc. septintokų ir 28 proc. devintokų. 2024 m. tyrime dalyvavo 62,8 proc. kaimuose gyvenančių mokinių ir 37,2 proc. miestuose gyvenančių mokinių.

Klaipėdos rajono savivaldybės mokinių gyvensenos stebėsenos rodikliai

Rodikliai	Klaipėdos r. sav.				Lietuva		
	2016	2020	2024	Pokytis	2016	2020	2024
<i>Fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis</i>							
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankštinaisi ar sportuoja bent 60 minučių (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis), dalis	–	33,8	35,8	●	–	38,1	39,6
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien, ne pamokų metu mankštinaisi ar sportuoja bent 60 minučių, dalis	7,8*	11,7	12,9*	↑	9,7	13,6	14,0
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia prie ekranų (televizoriaus, kompiuterio, planšetės, išmaniojo telefono), dalis	15,8**	26,8	26,2**	↑	19,4	25,0	28,2
<i>Mitybos įpročiai</i>							
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis	32,2	33,5	31,1	●	38,6	34,7	33,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis	30,2	32,0	32,0	●	36,5	32,3	32,7
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis	–	16,1	15,1	●	–	17,4	18,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis	–	9,1*	5,8*	↓	5,8	10,6	9,3
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savaitę geria energinius gėrimus, dalis	–	18,0**	15,3**	↓	–	16,9	15,4
Mokyklinio amžiaus vaikų, kasdien valgančių pusryčius, dalis	53,8**	46,3*	38,8●		51,7	45,5	39,1
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis	–	35,0	33,0	●	–	36,7	30,8
<i>Žalingi įpročiai</i>							
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis	11,8*	7,7	7,0*	↓	–	7,0	7,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis	19,4*	12,0	14,0*	↓	–	12,7	13,6
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis	6,2*	13,0*	9,0●	↓	–	12,2	9,9
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis	13,7*	17,1	18,2*	↑	–	20,1	19,5
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	15,2	10,6	12,5	●	15,3	10,6	11,6
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis	30,7*	21,0*	25,8*	↑	29,3	21,9	26,9
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kanapes („žolė“, marihuana, hašišas), dalis	6,1	2,6*	4,5*	↑	–	3,2	4,3
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo kitus narkotikus ir kanapes, dalis	1,4	1,2*	2,4*	↑	–	1,8	3,1

Klaipėdos rajono savivaldybės mokinių gyvenimo stebėsenos rodikliai tęsinys

Patyčios								
Mokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių tyčiojosi kiti mokiniai per paskutinius 2 mėnesius, dalis	46,0	35,4**	50,0**	↑	45,0	33,0	45,1	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų mokinių per paskutinius 2 mėnesius, dalis	44,2*	24,2**	37,4●	↑	41,6	24,9	32,6	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis	–	10,3*	15,2*	↑	–	9,3	13,4	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių patyrė patyčias per socialinius tinklus, elektroniniu paštu ar telefonu, dalis	–	16,8**	25,5**	↑	–	15,9	24,2	
Saugumas namų ir mokyklos aplinkoje								
Mokyklinio amžiaus vaikų, kuriuos per paskutinius 2 mėnesius mušė ar kitaip fiziškai baudė tėvai, dalis	8,6	8,8	9,2	●	–	8,2	10,0	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs namų aplinkoje, dalis	–	95,8*	93,1*	↓	–	96,2	93,9	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi saugūs mokyklos aplinkoje, dalis	–	84,6**	67,4**	↓	–	85,3	73,5	
Burnos higiena								
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau negu kartą per dieną, dalis	58,0	56,3	59,0	●	55,6	57,0	60,6	
Saugumas kelyje								
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiu paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis	30,3**	21,4*	15,5●	↓	27,5	25,6	17,0	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobiliu, dalis	85,2*	85,1*	79,8●	↓	74,9	80,3	76,8	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada dėvi šalną važiuodami dviračiu, dalis	–	9,6	11,8	●	–	8,2	11,4	
Laimingumas, sveikatos ir išvaizdos vertinimas								
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi pakankamai laimingi ar labai laimingi vertindami savo dabartinį gyvenimą, dalis	87,4**	70,4*	64,1●	↓	86,2	73,2	65,4	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina kaip gerą ar labai gerą, dalis	86,6**	80,7**	70,3●	↓	85,1	79,8	71,7	
Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie yra patenkinti savo išvaizda, dalis	–	41,1**	31,0**	↓	–	40,8	32,0	

Paaiškinimai:

- 2024 m. savivaldybės rodiklio reikšmė geresnė už Lietuvos rodiklio vidurkio reikšmę.
- 2024 m. savivaldybės rodiklio reikšmė atitinka Lietuvos rodiklio vidurkio reikšmę.
- 2024 m. savivaldybės rodiklio reikšmė prastesnė nei Lietuvos rodiklio vidurkio reikšmė.
- ↑
↓ 2024 m. savivaldybės rodiklio reikšmė geresnė palyginus su ankstesniais metais.
- ↓
↑ 2024 m. savivaldybės rodiklio reikšmė prastesnė palyginus su ankstesniais metais.
- savivaldybės rodiklio reikšmės pokyčio nėra palyginus su ankstesniais metais.

*p<0,05 ir **p<0,0001 statistiškai reikšmingi pokyčiai (● 2024 m., palyginti su 2016 m. ir 2020 m.)

APIBENDRINANČIOS IŠVADOS

1. Klaipėdos rajono savivaldybės gyventojų demografiniai pokyčiai ir sudėtis:

- 1.1. 2024 metų pradžioje gyvenamąją vietą buvo deklaravę 67 259 gyventojai;
- 1.2. palyginti su 2023 m. pradžios duomenimis, 2024 m. pradžioje gyventojų skaičius padidėjo 3 269 asmenimis;
- 1.3. vyrų ir moterų pasiskirstymas yra panašus: 2024 m. pradžioje moterys sudarė 49,4 proc. visų gyventojų, o vyrai – 50,6 proc.;
- 1.4. kaimo gyventojai sudaro tris ketvirtadalius visų gyventojų: 2024 m. kaimo gyventojai sudarė 75,1 proc. visų gyventojų, o miesto gyventojai – 24,9 proc.;
- 1.5. 18–44 m. amžiaus asmenų grupėje daugiausia gyventojų: 2024 m. pradžioje vaikai sudarė 21,1 proc. visų gyventojų, 18–44 m. amžiaus gyventojai sudarė 37,8 proc., 45–64 m. asmenys sudarė 27,0 proc., 65 m. ir vyresni asmenys sudarė 14,1 proc.
- 1.6. 2023 m. stebima teigiama natūrali gyventojų kaita: gimė 618 asmenų, o mirė 568 asmenys (nuo 2020 m. iki 2022 m. buvo stebima neigiami natūrali gyventojų kaita);
- 1.7. 2023 m. teigiama neto tarptautinė ir vidaus migracija.

2. Gyventojų pagrindinių mirčių struktūra:

- 2.1. Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas mirtingumas yra mažesnis nei Lietuvos gyventojų;
- 2.2. 1-oje vietoje yra kraujotakos sistemos ligos, 2-oji ir 3-ioji vieta tenka mirtims nuo piktybinių navikų, nuo išorinių mirties priežasčių.

3. Gyventojų ligotumo priežastys:

- 3.1. Klaipėdos rajono gyventojų standartizuotas ligotumas 1 000-iui gyventojų yra žemesnis negu Lietuvos vidurkis;
- 3.2. daugiausia gyventojai serga kraujotakos ir kvėpavimo sistemos ligomis.

4. Atrinktos analizuotinos problemos:

4.1. išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 18 + m. 1000 gyventojų. Klaipėdos rajono savivaldybė pagal 18 m. ir vyresnių gyventojų išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičių 1 000-iui gyventojų patenka į 21 vietą tarp 60 savivaldybių (2,1 atvejis 100 000 gyventojų) ir yra raudonojoje zonoje. Palyginti su 2022 m., 2023 m. 18 m. ir vyresnių gyventojų išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto atvejų skaičius padidėjo nuo 1,6 iki 2,1 atvejo 1 000-iui gyventojų (nuo 78 iki 108 išvengiamų hospitalizacijų). Palyginti su 2022 m., 2023 m. padaugėjo 18 m. ir vyresnių gyventojų išvengiamų hospitalizacijų skaičius tiek dėl I tipo cukrinio diabeto (nuo 16 iki 21 išvengiamos hospitalizacijos), tiek dėl II tipo cukrinio diabeto (nuo 62 iki 87 išvengiamų hospitalizacijų).

4.2. 2 m. vaikų skiepavimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė, proc.) apimtys. Klaipėdos rajono savivaldybė pagal 2 metų vaikų skiepavimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės apimtis (proc.) patenka į 52 vietą tarp 60 savivaldybių (83,2 proc.) ir yra raudonojoje zonoje. 2 metų vaikų skiepavimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės apimčių (proc.) rodiklio tendencija yra mažėjanti. 2023 m. buvo paskiepyti 377 vaikai, kurių amžius siekė 2 metus, iš visų 453 to amžiaus vaikų pagal prisirašymą prie Klaipėdos rajono savivaldybės pirminių ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros įstaigų.

4.3. 7–17 m. vaikų, neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.). Klaipėdos rajono savivaldybė pagal 7–17 m. vaikų, neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, rodiklį patenka į 32 vietą tarp 60 savivaldybių (20,7 proc.) ir yra raudonojoje zonoje. 2023 m., palyginti su 2022 m., vaikų, turinčių sveikus dantis, sumažėjo nuo 22,8 proc. iki 20,7 proc. Sveikiausius dantis turi 12–13 m. amžiaus vaikai, prasčiausia dantų būklė yra 8–9 metų amžiaus vaikų ir 16–17 metų amžiaus vaikų.

REKOMENDACIJOS

Ataskaitos rekomendacijos orientuotos į prioritetines Klaipėdos rajono gyventojų problemas, gerinant ambulatorinės sveikatos priežiūros prieinamumą, efektyvinant prevencinių programų vykdymo apimtį, siekiant vaikų burnos higienos įgūdžių ir vaikų dantų būklės gerėjimo.

1. Siekiant sumažinti susirgimų cukriniu diabetu riziką ir sergančiųjų cukriniu diabetu patekimą į stacionarinio gydymo įstaigą, gerinant pirminės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę:

asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovams nepriklausomai nuo jų pavaldumo:

- 1.1. užtikrinti, jog atsakingi darbuotojai įstaigoje (šeimoms gydytojai / slaugytojai / gyvensenos medicinos specialistai) nukreiptų pacientus, kuriems įvertinta rizika susirgti arba serga širdies ir kraujagyslių ligomis, cukriniu diabetu, dalyvauti sveikatos stiprinimo programoje, kuri skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai, į Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurą;
- 1.2. užtikrinti, kad pacientui sergančiam cukriniu diabetu būtų teikiamos laiku ilgalaikės kompleksinės sveikatos priežiūros ir sveikatinimo paslaugos, bei būtų vykdoma paciento sveikatos būklės kontrolė;

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui:

- 1.3. ir toliau tęsti sveikatos stiprinimo programos vykdymą, kuri skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai (mityba, fizinis aktyvumas, streso valdymas), bendradarbiaujant su pirminėmis sveikatos priežiūros įstaigomis;
- 1.4. ir toliau viešinti informaciją apie sveikatos stiprinimo programą, skirtą širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai (informacija elektroninėje erdvėje, lankstinukai).

2. Siekiant didinti skiepų apimtį ir išvengti skiepais valdomų ligų atvejų:

Klaipėdos rajono savivaldybės administracijai:

- 2.1. vadovautis Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijomis ir siekti ne mažesnės kaip 90 proc. vaikų skiepavimo aprėpties savivaldybėje, o nuo tymų ir raudonukės – ne mažesnės kaip 95 proc. skiepavimo aprėpties (2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės skiepavimo apimtys: 2023 m. Klaipėdos r. sav. 83,2 proc.);

asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovams nepriklausomai nuo jų pavaldumo:

- 2.2. užtikrinti, jog šeimos gydytojas / slaugytojas informuotų tėvus apie pasiskiepavimo nuo difterijos, stabligės, kokliušo vakcina, poliomielito ir B tipo Haemophilus influenzae infekcijos galimybes pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepavimų kalendorių ir sutikus paskirti vizitą (informuoti apsilankymo pas gydytojo metu, telefono skambučiu tėvams);
- 2.3. informuoti gyventojus apie skiepų naudą ir galimas pasekmes nepasiskiepavus nuo skiepais valdomų ligų (informacija elektroninėje erdvėje, lankstinukai);

3. Siekiant gerinti vaikų burnos higienos įpročius ir vaikų dantų būklės rodiklių gerėjimo:

siūloma Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui:

- 3.1. informuoti tėvus apie vaikų burnos higienos įgūdžių formavimo svarbą per elektronines viešinimo priemones (Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro, ugdymo įstaigų internetiniai puslapiai, tamo dienyas).
- 3.2. nusimatyti ugdymo įstaigose dirbantiems visuomenės sveikatos specialistams 2025 m. užsiėmimus vaikams, burnos higienos tema, priklausomai nuo vaikų skaičiaus ugdymo įstaigose;

siūloma asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovams nepriklausomai nuo jų pavaldumo:

- 3.3. įsivertinti vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos vykdymo efektyvumą ir didinti programos vykdymo apimtį, nusimatant siektinus rodiklius pagal prisirašiusių pacientų skaičių;
- 3.4. numatyti galimybes, jog gydytojas odontologas, burnos higienistas profilaktinio patikrinimo metu vaikui galėtų padengti dantis silantais sutikus tėvams, kitu atveju – skirti kitą vizitą.

Rekomenduojama Savivaldybei pasirengti prioritetinių problemų gerinimui skirtų rekomendacijų įgyvendinimo planą, nurodant už kiekvieną priemonę atsakingas institucijas ir vykdyti rekomendacijų įgyvendinimo stebėseną.

Šaltiniai:

1. Buchovskaja D. ir Nedzinskienė L. 2023. Ankstyvojo vaikų dantų éduonies paplitimas, rizikos veiksniai ir prevencijos galimybės literatūros apžvalga. Visuomenės sveikata Nr. 2 (101). Prieiga per internetą: [https://www.hi.lt/uploads/Institutas/visuomenes%20sveikata/2023.2\(101\)/VS%202023%202\(101\)%20LIT%20A%20Dantu%20eduonis.pdf](https://www.hi.lt/uploads/Institutas/visuomenes%20sveikata/2023.2(101)/VS%202023%202(101)%20LIT%20A%20Dantu%20eduonis.pdf)
2. Sveikatos stiprinimo programa, skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai. Prieiga per internetą: <https://www.hi.lt/sveikatos-stiprinimo-programa-skirta-skl-ir-cd-profilaktikai/>
3. Lietuvos Respublikos Seimo 2019 m. kovo 21 d. rezoliucija Nr. XIII-2020 „Dél neatidéliotinų priemonių siekiant pagerinti skiepavimo apréptį Lietuvoje“.
4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 16 d. įsakymas Nr. V-713 „Dél Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis ir išlaidų kompensavimo iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto tvarkos aprašo patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2023-02-07).